

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

✱ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 29 ΤΟΥ ΜΑΗ 1911 ✱

ΑΡΙΘΜΟΣ 438

Ένας λαός ύψώνεται άμα δείξη πώς δέ φοβήται την άλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ

Στό χυδαίονε μέσα, τόν καταπεσμένο
Άγριέθει ή ΔΙΝΑ, θύμα τραγικό.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ. Δεσδεμόνα.
» » Στό Διαμαντή Τσίρο τής «Έστίας».
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Ό Ψυχάρης και «Τά δυό αδέρφια»
(τέλος).
ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ. Έθνηκοί δλετήρες.
ΓΑΗΓΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ. Σ' έναν έργάτη.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ. Νύχτες και νύχτες...
ΨΥΧΑΡΗΣ. Δυό φίλοι.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ —
Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Πεθαίνουνε οί ΝΕΚΡΟΙ κ'οί ΖΩΝΤΑΝΟΙ σου
[ζούνε,

Δάμπουν και φέγγουνα χρυσά.
Χτύπαγε, χάλνα, πλάθε ώςπου νάναστηθούνε
Τά τρανά, τά γενναία και τά ήθικά.

Στό ταμπούρι σου στέκα πάντα άντρωμένα
Με τούς γενναίους σου μαζί.
Θωρώ στά βάθια χρυσοστέφανα πλεμένα.
Άκουσε! Η Νίκη, ή Δόξα σε καλεί.

Μόναχο

ΓΑΗΓΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ

Σ' ΕΝΑΝ ΕΡΓΑΤΗ

Σάν τί τραγούδι νά σου πώ, πώς νά σε ύμνήσω
ώς τó ποθεί ή καρδιά!

Κάστρο έστησες γερό, παληκαρίσο,
Άπαρτο ταμπούρι τó ΝΟΥΜΑ

Είμαι τó έργο σου τρανό και τιμημένο
Όσο δέ στάθηκε ποτές.

Δόξες τó γένος μας τάδικοπατημένο
Τόσες μαζί δέν είδε ταιριαστές.

Τόσα δέν είδε τεντωμένα άντρεία στήθια,
Τόση Σοφία κ' Όμορφιά,
Τόσον άγώνα δυνατό για τήν Άλήθεια,
Τόση άγια Ίδέα κ' Ιερή φωτιά.

Στό κάστρο σου τραγύρω μανιωμένο
Μουγγρίζουν, άλυχοδν οί όχτροί.
Η άσπίδα σου θερίο μπροστά τους βγαίνει,
Η νίκη άτή της λές και στέκει εκεί.

Όρθόψηλη; φλόγα πατ' ή ματιά κ' αστράφτει!
Στό μετερίζι άγριοβροντας,
Η όργή σε χίλια στήθια φλογισμένα άνάφτει,
Με τόσους ήρώους πίσω σου, χυμζε.

Δίπλα στήν μπαντιέρα τών τρανώ μας στέκει
Και τó κοντάρι σου κουνεϊς,
Και χαλαστής και πλάστης νέα ζωή πλέκει
Και τήν παλιά γκριμίζεις, καταλνεις.

Σ' όμορφον κόσμο, ήθικό, άνειρεμένο,
Δάμπει ή ΑΣΤΡΟΥΛΑ άστέρι άγνό,

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

Άφιερώνεται τού ΒΑ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

Ό Γιώργος κ' ό Θανάσης εΐτανε φίλοι. Ζούσανε στήν Αθήνα και έξερνε φραντζέσικα.

Οί δυό τόποι τού κόσμου όπου βρήκανε νά πούνε άπάνω στή φιλία τά πιο φίνα πράματα, και τά πιο τρυφερά, τά πιο βαθιοψυχολογημένα, είναι ή Ελλάδα και ή Γαλλία. Κανένας πούθενά δέν ξεπέρασε τó Σταγυρίτη, πού ώστόσο, μ' όλη τή διαφορά τήν άλογάριστη, δέν τού παραβήκε μήτε άχαμνά μήτε άνεπέτυχα ό γέρος ό Montaigne. Είναι τού Άριστοτέλη τó περίφημο τó βητό πώς έτερος... **αυτός ό φίλος έστιν (Ηθ. Νικ., Θ' δ' 10)**, κ' άλλα χίλια πού βρίσκονται σ' όλα του τά έργα και πού είναι μιά γλύκα μονάχη. Μωρίστε όμως και τούτα έδώ τού Μπορντελαίζου τά λουλούδια «Si on me presse de dire pourquoi ie l'aymois, ie sens que cela ne se peut exprimer, qu' en respondant: Par ce que c' estoit luy, par ce que c' estoit moy» (Montaigne, Essais, I, XXVII, Paris, Lemevre, 1872, t. I, p. 234). Και όταν πέθανε πιά ό φίλος ό αγαπημένος, ακούστε τί έμορφα πού άναστενάξει: «Les plaisirs mesmes qui s' offrent a moy, au lieu de me consoler, me redoublent le regret de sa perte. Nous estions a moitié de tout: il me semble que ie luy destobe sa part» (i. μ., σ. 242). Τό δάκρι, πού ίσως κάποτε και νά τρέμη στα ματέκλαδα τού Άριστοτέλη, μ' όλίγως νά φαίνεται, λάμπει στα μάτια τού Montaigne, φωτίζει με φώς καινούργιο τή γραφή του και μās γλυκοδρέχει τήν ψυχή.

Ό Γιώργος κ' ό Θανάσης νούθωνε από Άριστοτέλη και Montaigne όσο λιγώτερο παίρνει, νούθ-

θανε από φιλία θαρρώ ακόμη λιγώτερο, κι από το για δυο λόγους κάμποσο περιεργούς, ο πρώτος, που ζούσανε στην Αθήνα, και ο δεύτερος που ξέρανε φραντζέζικα.

Είτανε κ' οι δυο τους πλούσιων εμπόρων παιδιά. Είχανε λάθει την ανατροφή που λαβαίνουνε σήμερα δλα τὰ παιδιά μας, πάει νὰ πῆ καμιά. Βέβαια. Μιά φορά κ' ἕναν καιρό, στὰ παλιά, στὰ παλαιϊκά τὰ χρόνια, οἱ γιαγιάδες μας, οἱ μαννάδες μας κατωρθώνανε και μᾶς δίνανε τουλάχιστο κάποιαν ἀρνητική, πού νὰ πῆς, ἀνατροφή. Μᾶς λέγανε ἀπὸ τὸ πρῶτ' στὸ βράδι: — «Νὰ μὴ θυμώνης. Νὰ μὴ φωνάζης. Νὰ μὴν καφκίεσαι. Νὰ κάθουαι ἴσουχα νὰ μελετᾷς τὰ μαθήματά σου. Νὰ εἶσαι φρόνιμος. Νὰ μὴν ξεχνᾷς τὴ μετριοφροσύνη. Νὰ σέβουαι τοὺς μεγαλύτερους. Νὰ μὴ σκαλιζῆς τὴ μύτη σου. Νὰ μὴ λαλῆς στὸ τραπέζι. Νὰ μὴν ξεσκιζῆς τὰ ρούχα σου. Νὰ φοβᾷσαι τὸ Θεό. Νὰ μὴν κάμης τίποτα πού νὰ βλάψῃ τὴν πατρίδα. Νὰ φέρνεσαι μὲ δλους σὸν ἄθροπος, ὅχι σὸν παιδί.» Κ' ἕνα σωρὸ τέτοια καλά πράματα, πού ὅπως κι ἂν εἶναι, πολὺ ὠφέλιμο νὰ τὰκούς, ἀφοῦ τὸ μόνο πού δὲ χαρήκαμε ποτές μας, εἶναι ἡ θετική ἀνατροφή, δηλαδή ἐκείνη πού δὲν τῆς φτάνουνε οἰκουμενικές, γενικές συβουλές, παρὰ τὴ συβουλή τῆς και τὴ δρᾶση τῆς, κάθε φορά, τὴν ἀλλάζει και τὴ συμμορφώνει μὲ τὴν ἡλικία τοῦ παιδιοῦ, μὲ τὸ χαρακτήρα του, ἡ ἀνατροφή πού καλλιεργᾷ τὸ νοῦ και τὴν ψυχὴ, ἐκείνη, μ' ἕνα λόγο, πού ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι νάχη τὸ παιδί, ἀγῶρι κορίτσι, δὲν πειράζει, δικὴ του ζωὴ, ἀνεξάρτητη κάπως ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ γονιοῦ, νάχη ἕναν κόσμο μικρὸ πού νὰ τὸ νοιώθῃ πῶς τοῦ ἀνήκει, νάχη χρέη δικὰ του και δικὰ του δικαιώματα, νάχη φίλους, νάχη παιχνίδια, νάχη δουλειές, νάχη ἑταιρίες, ἀδερφάτα, συναστροφές, ὅπου νὰ τὸ βλέπῃ πῶς εἶναι ἄτομο μέσα σὲ ἄλλα πολλὰ ἢ ἀνατροφή πού τὸ παιδί δὲ σὺ τὸ περνᾷ γιὰ νόστιμο, χαριτωμένο πλασματάκι, νὰ τὸ φιλῆς, νὰ τὸ χαδέθῃς, νὰ σὲ διασκεδάζῃ και νὰ μὴν τὸ συνορίζεσαι, μὰ πού θέλει ἀπαρχῆς νὰ σὺ τὸ δείξῃ πῶς εἶναι ἄθροπος, γιὰ νὰ τοῦ φερθῆς ὅπως φέρνεσαι κάθε ἀθρόπου, κ' ἔτσι νὰ γίνῃ τόντις κατόπι. Κούκλα δὲν εἶναι εἶναι τὸ μελλούμενο ἔθνος, ἕνα παιδί.

Τὰ παιδιά μας, ἴσια ἴσια γιὰτὶ δὲν ἔχουνε δικὴ τους ὑπαρξούλα, σταναχωριῶνται, κι ἀλήθεια πουθενὰ δὲ βρίσκεις παιδιὰ πού νὰ βαριῶνται ὅπως στὸ ξωμαίικο, πού νὰ χάσκουνε ἄξαφνα δλη μέρα, πού νὰ μὴν ξέρουνε τὰ δύστυχα τί δουλειὰ νὰ πιάσουνε, πού κάποτες ἄλλη δὲν ἔχουνε παρὰ νὰ κάθουνται στὸ παράθυρο, νὰ κοιτάζουνε τὸ δρόμο και τοὺς διαβάτες. Κι ἀκόμη καλά, στὴν προγονικὴ τὴν ἐποχὴ πού λέγαμε, ὅπου ἡ μάννα τὰ συμμάζωνε σπῆτι σὸν τὰ κοττόπουλα. Σήμερα οὔτε ἀρνητική, μὰ οὔτε και θετική ἀνατροφή ἔχει στᾶμοιρα τὰ πλατωνικά τὰ χῶματα δὲν ἔχει καμιά. Τέτοια τοῦ Θανάση μας και τοῦ Γιώργου. Μπορεῖ κανεὶς μὲ τρία λόγια νὰ ξαστερώσῃ τὸ οὐστημα τῆς ἀνατροφῆς πού ἀκολουθήσανε οἱ δυὸ φαμελιές. Νὰ προσέχουμε στὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ. Νάχη καλοὺς τρόπους. Ἐ! νέος εἶναι νὰ σφαλνοῦμε κάποτες τὰ μάτια.

Μὲ τὴν προσοχὴ τῆς ὑγείας, ἀκολουθοῦσανε τὰ

συνηθισμένα μας. Ἀμελοῦσε τὸ παιδί και γιὰ τὸ παιδί ἀμελοῦσανε κάθε χρέος, εἴτε οἰκογενειακό, εἴτε κοινωνικό, εἴτε παιδαγωγικό, τὸ λοιπὸν κάθε ἡθικὸ χρέος.

— «Πῆγε σήμερα τὸ παιδί σκολειό;»

— «Ἐ! ὅχι δά! Σήμερα βοριάς.»

— «Θὰ πάμε ἀπόψε στοῦ παπποῦ;»

— «Βρέχει λιγάκι. Κάλλια νὰ μείνουνε σπῆτι.»

— «Τὸ μάλλωσες τὸ παιδί;»

— «Νὰ σοῦ πῶ, σὸν τὸ μαλλῶνεις, κλαίει, ταραζέται, ἰδρώνει και φοβοῦμαι. Νεβρικὸ εἶναι.»

Βέβαια πῶς προτιμότερο νὰ φοβᾷται ὁ γονιός, παρὰ νὰ σοῦ σκοτώνῃ στὸ ξύλο τὸ παιδί, σὲ κάθε του ἀταξία. Θὰ καταλάδουμε ἕμως ἀργότερα, ὡς πού ἡ φροντίδα τῆς ὑγείας μπορεῖ κάποτες νὰ φτάσῃ.

Μὲ τοὺς καλοὺς τρόπους δὲν ἐννοοῦσανε διόλου πῶς πρέπει τάχα τὸ παιδί και κατόπι ὁ νέος, νὰ προσέχουνε, νὰ βασιτοῦνται, νὰ πεθαίνουνε κάθε στιγμὴ ἀπὸ τὸ φόβο μήπως τοὺς ξεφύγῃ κανένα κίνημα, κανέναν λόγος πού νὰ φανερώσῃ ἄξαφνα τὴν παραμικρὴ τους κακὴ διάθεση, ἀκόμη και τὴν παραμικρὴ τους ἀδικαιολογία, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴ πῆ νάχη καλοὺς τρόπους. Εἰδεμὴ, ὅταν ἐφαρχῆς κι ἔταν ἡπτες μὲ τὸ κέφι σου, ὅταν ἐννοια καμιά δὲν ἔχεις, ὅταν κανέναν δὲ σὲ πειράζει, ὅταν ὅλα σου ῥολοῖ, δύσκολο δὲν εἶναι νὰ φέρνεσαι ὅπως πρέπει μὲ τὸν καθενανε τρόπους καλοὺς, ἐθγενικούς, χαμογελούμενους, θὰ σοῦ δείξῃ κι ὁ χαμάλης, ὅτι τοῦ δώσης ἕνα σπουδαῖο μπαξίσι. Καλοὶ τρόποι, στὸν κόσμο τοῦ πολιτισμοῦ, σημαίνουνε δύναμη τῆς ψυχῆς, σημαίνουνε τὸ παντοτινὸ ἐκεῖνο τὸ σφόδρτο, πού λέξῃ καθαφτὸ στὴ γλώσσα μας δὲν ἔχουμε νὰ τὸ ποῦμε.

Οἱ δικοὶ μας, μὲ καλοὺς τρόπους ἐννοοῦσανε κάθε ἄλλα, ἐννοοῦσανε νὰ ντύνουνται ὁμορφα οἱ νέοι, νὰ εἶναι καπελλωμένοι πάντα τῆς μόδας, νὰ χαίρετοῦνε νόστιμα, νὰ χαμογελοῦνε σὸν πλησιάζουνε κυρία. Νὰ φοροῦνε βελάδα τὸ βράδι, σμόκι τὸ μεσημέρι στὸ πρόγεμα. Και νὰ μιλοῦνε φραντζέζικα.

Εἴπαμε φραντζέζικα, ὅχι γαλλικά. Τὰ γαλλικά εἶναι γλώσσα πού μιλιέται στὴ Γαλλία, πού μιλιέται ἀπὸ Γάλλους, κ' οἱ Γάλλοι πάλε εἶναι ὠρισμένο ἔθνος, μὲ ἴθι ὠρισμένα, μὲ ὠρισμένους νόμους, μὲ ὠρισμένο πολιτισμό. Τὰ φραντζέζικα δὲν εἶναι τίποτα. Εἶναι ἀόριστο ἕνα πράμα. Ἡ Φραντζα πού νὰ βρίσκειται και σὸν τί νὰ εἶναι οἱ Φραντζέζοι; Νὰ, ἡ Φραντζα κάπου στὴν Ἐβρώπη βρίσκειται, και οἱ Φραντζέζοι τί ἄλλο θέλεις νὰ εἶναι παρὰ κάτι ἀθρόπαι πού ξέρουνε τίς φραντζεζιές; Εἶναι ἀθρόπαι πού κάνουνε κοπλιμένα, πού εἶναι λαζρόμυαλοι, πού ποτέ τους σπῆτι δὲν κάθουνται, πού γυναῖκες δὲν ἔχουνε, πού ἔχουνε μόνο μαιτρέσες και πού φυσικά θάφήσουνε τὰ παιδιὰ τους νὰ παραλύσουνε, ὅπως ἴδιοι παραλύσανε στὸν καιρό τους. Ἀπὸ τέτοιο λόγο τὸ λοιπὸ, οἱ γονιοὶ τοῦ Γιώργου και τοῦ Θανάση λέγανε πῶς χρειάζεται κάποτες νὰ σφαλνοῦνε τὰ μάτια τους, ἀφοῦ ἴσως εἶναι καλὸ πράμα νάχη και μιὰ μαιτρέσσα ἕνα παιδί, σὸν τοὺς Φράγκους. Ἄμέ; Μήπως, γιὰ τοὺς ἀριστοκράτες, γιὰ τοὺς πλοῦσιους, μήπως ἡ Ἀθήνα ἔχει σήμερα ἄλλο προορισμό, παρὰ νὰ φραγκέτῃ — ὅπως δηλαδὴ τὴν

ἀντιλαβαίνονται ἡ ἐδγενεία τους τῆ Φραγκιά.

Γιὰ τοῦτο κιόλας εἶπαμε ἀπαρχῆς, πὼς τὰ δυὸ μας παλληκάρια δὲ νοιώθανε ἀπὸ φιλία, ἴσια ἴσια ἐπειδὴ ζούσανε στὴν Ἀθήνα καὶ πειδῆ μιλούσανε φραντζέζικα.

Φιλία γι' ἀρτούς εἶτανε νὰ εἶναι μαζί. Μ' ἄλλα λόγια. Μαζί πηγαίνανε σχολειό. Μαζί ἀμελούσανε τὰ μαθήματά τους. Μαζί ἀταχτούσανε. Λίγο λίγο μαζί τσαχπινιάζανε. Καὶ τώρα στὰ γεράματά τους, δεκαεννιά εἴκοσι χρονῶ νέοι, μαζί πηγαίνανε στοὺς σουαρέδες, στοὺς χοροὺς, στὰ θέατρα, μαζί καὶ στὰ καφενεῖα, μαζί ἀκόμη περισσότερο σὲς κοκότες.

Φιλία.

Ὁ Ἀριστοτέλης ὁ καλομοίρης· κι ὁ κακόμοιρος ὁ Μονταίνας, τέτοια φιλία πιθανὸ νὰ μὴν τὴν ὑποψιαστήκανε. Δὲν πειράζει. Θὰ τὴν ὑποψιάστηκε ὁ Πλάτωνας, ἀπὸ στὴν Πλάτωνα θαρρῶ ἀπαντοῦμε πρώτη φορὰ τὸ περίφημο τὸ ῥητό· **τὰ τῶν φίλων κοινά.**

Σὰ νὰ τῶφερε ὁμως ἡ κακὴ τους ἢ τὴ τύχη, πὼς ἴσια ἴσια ὅταν ἐφαρμόσανε τὸ ῥητό, τὰ λασπώσανε κιόλας οἱ δυὸ φίλοι.

Κακὰ παιδιὰ δὲν εἶτανε μήτε ὁ ἓνας μήτε ὁ ἄλλος. Ὁ Θανάσης μάλιστα εἶχε κάποια κλίση στὰ γράμματα—ὅπως δὲ τόσοι καὶ τόσοι Ῥωμιοί. Προτιμοῦσε τὰ βιβλία τὰ ἱστορικά κι ἔπυε ἐδρισκε, διάβαζε. Βέβαια πὼς τρέλα στὴ μάθηση δὲν εἶχε. Νὰ ὅμως πὼς οἱ γονεῖοί του ταχαχτήκανε·

—«Κοίταξε, μήπως κουράζεται τὸ παιδί, ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς μάνας. Ἐπειτα δὲν ξέρει κανεὶς πὼς μπορεῖ νὰ τὸν πάη τέτοιο διάβασμα.»

Ἐπειδὴ βία καὶ τοῦτο τῆς ρωμαϊκῆς ἀνατροφῆς, ἅμα κατάλαθε πὼς τὸ παιδί σου ἔχει μιὰ κλίση, νὰ τοῦ κόβης τὸ βήχα, μπάς καὶ τὴν τύχη τίποτις. Τί ; Ἄγνωστο. Μὰ ἔτσι πὼς φρόνιμο.

Δὲ χρειάστηκε πολλῆς κόπος, ἀγῶνας δὲ χρειάστηκε γιὰ νὰποθαρρῶνουνε τὸ Θανάση. Ἄφησε ὁ ἄθρωπος τὸ διάβασμα μιὰ χαρά. Κι ἄρχισε νὰ διασκεδάζει. Ὁ φίλος του ὁ Γιώργος, πὼς κλίση σὲ τίποτα δὲν εἶχε, δὲ γύρευε καλήτερα. Ἐδρισκε τώρα συντροφιά. Περνούσανε τότες ἴσια ἴσια στὴν Ἀθήνα—ὄχι ἓνας **θίασος**—ἔτσι γράφουνε— μὰ μιὰ **τρούπα**—ἔτσι λένε ἀπὸ—καὶ τώρα πὼς νὰ ποῦμε ; ἀπὸ **τραγουδίστριες**, ὅπως θάλεγε κανένας **δημοτικιστής** ; ἢ ἀπὸ **σαντέζες**, ὅπως μὰς τὸ βάζουνε μερικὲς καθαρεδουσιάνικες φημερίδες ; Ἄς τίς ποῦμε πιά καὶ μεῖς **σαντέζες**, μάλιστα σαντέζες Βιεννέζικες, γιὰ νὰ μὰς καταλάβῃ ὁ κόσμος. Βιεννέζικη ὀπερέττα, ὀπερέττα ἰταλιάνικη, νέμτζικη, σπανιόλικη, φραντζέζικη, δὲν τοὺς ἔμελε, μὰ κ' εἶτανε φράγκικη. Μιὰ σαντέζα φράγκικη μήπως δὲν εἶναι, μήπως δὲν πρέπει νὰ εἶναι πάντα ὁμορφότερη ἀπὸ μιὰ φτωχὴ Ῥωμοπούλα ; Μὰ βέβαια πὼς κ' ἡ πλούσια, ἡ Ῥωμοπούλα τῆς κοινωνίας δὲν ἔχει τὸ γούστο πὼς ἔχει μιὰ ξετσιπωτή, μιὰ ξεμυαλισμένη πὼς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἐβρώπη. Ἀφτὴ ῥίχνει κάτω καὶ τίς δικές μας τίς παρατρεχάμενες.

Ἡ Λουίζα, ἡ βιεννέζικη σαντέζα, δὲν εἶτανε οὔτε ξετσιπωτὴ οὔτε ξεμυαλισμένη. Δηλαδή, ξεμυαλισμένη καὶ ξετσιπωτὴ ὅσο χρειάζότανε, γιὰ νὰρέση σὲ νέους σὰν τοὺς δικούς μας τοὺς προκομμέ-

νους, πὼς τοὺς κατάλαβε ἀμέσως, ἐπειδὴ δὲν τῆς ἔλειπε κάποια ψυχολογική, φιλοσοφικὴ ματιὰ· εἶχε καὶ νου ὅσο γίνεταιπραχτικό. Ἡ Λουίζα μάζωνε τὴν προίκα τῆς· ἀρραβωνιασμένη μ' ἓναν τῆς πατριώτη, μάγερα σὲ κάποιο μεγάλο ἀρχοντικό τῆς Βιέννας. Ἐννοεῖται πὼς ἤξερε ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τὰ καθέλαστα. Τὸ ἀπάγγελμά του μαθὲς ὁ καθένας, Τί νὰ πῆ ὁ ἄθρωπος ; Ἡ Λουίζα τοῦ ἔμνησκε πὼς στή· δὲν ἔδινε σὲ κανέναν τὴν καρδιά τῆς· κανέναν δὲν ἀγαποῦσε. Ὅσοις μπορούσε, τοὺς ξελάγιαζε, ἤσυχα, μεθοδικά, καὶ τοὺς ἔγδερνε· γιὰ τοῦτο εἶχε ἀνάγκη νὰ τοὺς ψυχολογήσῃ. Ἀπὸ τὴν ἀνάγκη βαστοῦσε καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς σαντέζας. Φιλοσοφικὰ ἡ καημένη θυσιαζότανε γιὰ τὴ μελλούμενη παντρεία· οἱ παράδες πὼς χτυποῦσε ἀπὸ τὸ Γιώργο ἀποτελοῦσανε τὴν προσφορά τῆς στὸ νὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, καθαφτὸ ἀγάπη, ἀγάπη μάλιστα καμιά δὲν εἶχε οὔτε ὁ Γιώργος γιὰ τὴ λεγάμενη. Ἄφησε πὼς στὴν ἡλικία του, ἀγάπη τί σημαίνει δὲν μπορούσε νὰ τὸ ὑποψιαστῆ, ἀκόμη καὶ νὰ τὸ ὑποψιάζότανε, ἢ μὲτα θὰ τοῦ παραστράβωνε τὰ αἰσθήματά του. ἢ μὲτα τὸν ἐμπόδιζε νὰ νοιώσῃ τίποτις ἄλλο ἀπὸ ἓνα καινούργιο εἶδος ἀγάπης, ἀπὸ μιὰν ἀπρόσωπη ἀγάπη. Καὶ τότες, δὲν ζέταζε τὸ ἄτομο τῆς Λουίζας, δὲν πρόσεχε στὸ χαραχτήρα τῆς, δὲν παραδῶθονε στὸ σκαρὶ τῆς, ἐγὼ θαρρῶ πὼς δὲν κοίταξε, ὅταν πρωταπαντηθήκανε, οὔτε τὸ πρόσωπό τῆς. Τοῦ ἔφτανε πὼς εἶναι σαντέζα· μιὰ σαντέζα εἶναι ὁμορφη, ἐπειδὴ καὶ σαντέζα· ἐπειδὴ καὶ σαντέζα, πρέπει νὰρέση. Ὁ Γιώργος, πὼς ἰδέα δὲν εἶχε γιὰ πρῶμα στὸν κόσμο, νόμιζε μάλιστα πὼς **τέτοιες** γυναῖκες τίς παίρνει κανεὶς ἔτσι, χωρὶς λόγο, μὰ πὼς δὲν τίς ἀγαπᾷ ποτέ του καὶ μήτε τὸ ὑποψιάζότανε, τὸ ξόανο, πὼς ὁ πραχτικὸς ὁ Ἐβρωπιότος, **τέτοιες** γυναῖκες, πὼς λέει, ἂ δὲν τίς ἀγαπᾷ ὅπως θάγαπήσῃ μιὰ τίμια γυναῖκα, πάντα ἐννοεῖται κατὶ θάγαπησῃ σ' ἀφτίς, πὼς τὴ μύτη, πὼς τὸ πόδι, πὼς καὶ τὸν ποδόγυρο τῆς μιανῆς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλλῆνης, τῆς τρίτης τῆ λύσσα, τῆς τέταρτης ἄχαρνα τὴν ἤσυχία καὶ τὴ φρονιμάδα— κ' ἂς σιωπάσσουμε πιά γιὰ ἐκείνους πὼς χάσανε τὰ μυαλά τους ἀπὸ ἔρωτα τεταρταῖο.

Τίποτα. Γιὰ τὸ Γιώργο, ἡ σαντέζα δὲν ἔμπαινε σὲ λογαριασμό. Γλήγορα τῶδειξε κιόλας. Ἦρθε ὁ Θεριστής, ὁ Ἰόνιος, πὼς λέει τὸ Κράτος, ὁ Βενιζέλος κι ὁ Ἀλεξαντρέης. Ὁ Γιώργος στὴν ὕγεια του, ἄριστα. Μόνον λίγη κόραση, φαίνεται, ἀπὸ τὴ ζέστη. Τὸ λέγανε πιά κ' οἱ γονεῖοί του. Νὰ μὴν πάθῃ τὸ παιδί. Τί νὰ κάμῃ, τὸ λουτρό ; Τί ἄλλο παρὰ νὰ πάη στὰ λουτρά ; Τὰ λουτρά γιὰ τὸ Γιώργο, ἴσως καὶ γιὰ τοὺς δικούς του, στεκόντανε ὑποθέτω στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τίς σαντέζες. Ὅσο λίγο ἀναγκαῖα εἶτανε τὰ λουτρά στὸ Γιώργο ἀπὸ ἐποψῆ σωματικῆ, τόσο λίγο ἀναγκαῖα ἡ σαντέζα στὸ ἀμούστακο παιδάριο, ἀπὸ ψυχικὴ ἐποψῆ, σὰ θὲς κι ἀπὸ φυσιολογικὴ ἀκόμη. Λουτρά καὶ σαντέζα, τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ τὰ δυὸ. Γιὰ τοῦτο κιόλας πῆγαινε ὁ νέος ἀπὸ τῆς σαντέζας στὰ λουτρά.

Τὴ σαντέζα ὡςτόσο τί νὰ τὴν κάμῃ ; Μπὰ, πολὺ ἔφκολο. Τὴν ἀφίνει τοῦ Θανάση. Φίλοι. Σὲ τί

Άλλο μπορεί νά σου χρησιμέψη ένας φίλος, ἄ δὲν τοῦ ἀφήσης τὴ σαντέζα σου, ἐνῶ πὰς ἐξὺ στὰ λουτρά; Μήπως στὰ Παρίσια καὶ στὴ Βιέννα, κάθε νέος τῆς ἀνατροφῆς, δὲ θάφήση τὴ σαντέζα του στὸ φίλο του, προτοῦ πάη στὰ λουτρά; Μήπως κιάλας τέτοιες γυναῖκες ἔχουνε καμιὰ σημασία; Καμιὰ δὲν ἔχουνε. Σήμερα τὴν παίρνεις, ἄθριο τὴν πετάς, καὶ τέλειωσε.

Τὴν πέταξε λοιπὸν ὁ Γιώργος τὴ σαντέζα· μὰ νὰ μὴν τὸ κρύφτουμε κιάλας, ὁ Θανάσης τὴν ἀρπαξε μὲ κάμπουσα χαρά. Δὲ θὰ δυσαρεστήθηκε δὰ καὶ ἡ σαντέζα. Τῆς δινότανε ἀφορμὴ νὰ γδάρη δέφετερο Ἄθηνόπουλο. Τί καλήτερα; Μὰ ὁ Θανάσης εἶχε κι ἄλλα προτερήματα ποὺ μοιάζει σὰ νὰ μὴν τὰ εἶχε ὁ Γιώργος· κ' ἔτσι μπορούσε νὰρέση γιὰ πολλοὺς λόγους. Ὁ κυριώτερος, ποὺ στίς φλέβες τοῦ Θανάση ἔτρεχε τὸ αἷμα πὸ ζεστό, ἕνα πὸ πρόθυμο αἷμα στὴν ἡδονή. Ὅσο πιστὴ κι ἂν εἶτανε στὸν ἀρβραθωνιαστικὸ τῆς, ἡ Λουίζα πιθανὸ νὰ προτιμοῦτε ἀπὸ τοὺς πάγους τῆς πατρίδας, ποὺ ἴσως νὰ τοὺς τῆς θύμιζε κάποτες ὁ Γιώργος, τὴ φλόγα τοῦ ἡλίου τῆς ἀνατολῆς, ποὺ τὴν ἔκαιγε τώρα γλυκίθερμα τοῦ Θανάση τὴν ἀγκαλιά.

Ζούσε λοιπὸν τὸ ἀντρόγυνο ἀγαπημένα, ταιριασμένα, ἐφτυρισμένα. Ἡ Λουίζα μάλιστα, καθὼς εἶδαμε, περισσότερη ἀγάπη ἔδινε τοῦ Θανάση παρά ποὺ εἶχε δώσει τοῦ Γιώργου· γιὰ τοῦτο κιάλας ἡ φρόνιμη, πραχτικὴ κοπέλλα, περισσότερο ἔγδερνε τὸ Θανάση. Ἄμέ; Γιὰ τὸ χατίρι τῆς τάχα, γιὰ τὴ σαρκούλα τῆς, γιὰ τὸ γλέντι, θὰ δουλέβη; Δὲν ταιριάζει. Γιὰ τὴν προίκα τῆς πρέπει πάντα νὰ δουλέβη ἕνα τίμιο κορίτσι.

Καὶ τὴν προίκα καὶ τὴ γλύκα κόντεψε ὁ Γιώργος νὰ τῆς κόψη, σὰ γύρισε ἀπὸ τὰ λουτρά.

Ὅταν πῆγε, τοῦ φάνηκε τῆς ἀνατροφῆς, τοῦ φάνηκε τῆς μόδας νὰ παραδώτῃ τὴ σαντέζα του στὸ Θανάση. Ἐγινε μάλιστα κάπως ἐπίσημη ἡ διαβίβαση, ἀφοῦ κάλεσε ὁ Γιώργος τὸ φίλο του ἕνα βράδι στὸ τραπέζι, ἔπου ἤπιανε κ' οἱ τρεῖς μπόλικη σαμπάνια, καὶ τότες πιά ἔφυγε μὲ τὴ σαντέζα ὁ Θανάσης, ἀφίνοντας τὸ Γιώργο μόνον σὰν τὸν κοῦκκο.

Τώρα ποὺ γύριζε ἀπὸ τὰ λουτρά, θὰ τᾶβλεπε ἀλλιῶς τὰ πράματα. Μπορεῖ νᾶθρῖσκε πὼς ἔπαυξε βόλο γελοῖο καὶ πὼς ὁ βόλος του καταντοῦσε ἀκόμη πὸ γελοῖος στὰ μάτια τοῦ κόσμου, ποὺ ἔβλεπε τὸ Θανάση νὰ σουλατσέρνη μὲ τὴ μαιτρέσσα τοῦ Γιώργου. Ποῦ νὰ ξέρουνε, ποῦ νὰ θυμούνται πιά οἱ ἄθρῳποι διαβίβαση καὶ σαμπάνιες;

Συλλογίστηκε λοιπὸν ὁ Γιώργος πὼς ἡ τιμὴ τὸ ἀπαιτοῦσε νὰ ζητήση πίσω τὴ σαντέζα του. Παράγγειλε τοῦ Θανάση πὼς τὴ θέλει. Ὁ Θανάσης διαμαρτυρήθηκε. Δὲν κάνει, λέει, διόλου καλὰ νὰ τὴ γυρέβη, ἀφοῦ γιὰ πολλοὺς λόγους εἶναι πιά δική του. Ὁ Γιώργος ἐπιμένει καὶ πεισματώνει. Ὁ Θανάσης ἄλλο. Τὴν τιμὴ του κι ἀφτός. Ἡ τιμὴ του τάπαιτοῦσε νὰ μὴν τὴ δώση πίσω. Στοχάζεται τότες ὁ Γιώργος κάτι πολὺ ὁμορφο. Πιάνει καὶ γράφει τοῦ Θανάση τὸ ἀκόλουθο ἀξιόπρεπο γράμμα·

«Ἡ διαγωγή σου μαζί μου δὲν εἶναι διόλου φιλική. Καὶ γιὰ τοῦτο, ἄ σ' ἔθρῖσκα, θὰ σὲ χαστούκιαζω. Ἐπειδὴ ὅμως δὲ σὲ βρίσκω, μπορεῖς νὰ θεωρη-

θῆς χαστουκισμένος.» Φρόνιμο καὶ *λιποτυκὸ* συνάμα τὸ γραμματάκι. Ἐτσι βασιτοῦσε τὴν ἀξιοπρέπεια, βασιτοῦσε τὴν τιμὴ του. Δὲν εἶτανε καὶ κανέναν κίντυνος νὰ κακοπάθῃ, ἀφοῦ δὲν ἔθρῖσκε τὸ Θανάση πουθενά. Δύσκολο, βλέπεις, νὰ βρῆς ἕνα Θανάση σὲ μιὰν Ἀθήνα.

Τὸ γράμμα τοῦ Γιώργου πείραξε ἄπολύ, ὅπως τὸ εἶπε κατόπι ὁ ἴδιος, τὸ φίλο του τὸ Θανάση. Δὲν ἀκούσαμε ὅμως νᾶκολούθησε μήτε ὁ Θανάσης τίς ἐθροπαϊκὲς τίς μὸδες ὡς τὸ τέλος, νᾶστελεε δηλαδὴ μάρτυρες τοῦ Γιώργου. Ὁθὰ πρόσμενε ὑποθέτω νᾶνταμωθοῦνε μοναχοί τους, ἡ πιτὸ σωστὰ προσμένανε οἱ δύο τους ἀπὸ τὴν τύχη, νὰ τοὺς ἀνταμώση. Μπορεῖ, ποὺς ξέρει; καὶ νὰ τὴν παρακαλοῦσανε κρυφὰ νᾶργήση.

Μὰ ἡ τύχη τοὺς γέλασε· σὰ γυναῖκα ποὺ εἶναι, εἶχε φαίνεται βιάση. Ἐνα βράδι, στὸ Νέο Μπάρ τοῦ Παλιῦ Φάλερου καθόντανε καὶ διασκεδάζανε ὁ Θανάσης, ἕνας ἀξιωματικὸς κ' ἕνας γνώριμὸς τους. Μαζί τους δύο κυρίες. Κι ἀπὸ τίς δύο ἡ μιὰ, ποιὰ θαρρεῖτε; Μιὰ σαντέζα. Ὅχι ἔμως ἡ Λουίζα μας. Ἡ Λουίζα τὸν παραίτησε, τὸν ἔαπόλυκε τὸ Θανάση τῆς μ' ἔλη του τὴ φλόγα. Τί λέω; Τὸν ἀφῆσε ἴσια ἴσια, ἑατίας τῆς φλόγας ἐκείνης. Τὴν ἔδερνε ἡ σуйειδησή τῆς. Φοβότανε μήπως καὶ τὴ φλόγα τὴ δαιμονισμένη, τὴν κάνει γοῦστο μὲ τὸ παραπάνω. Ἀλήθεια ποὺ τὴν ἠσούχαζε λιγάκι τὸ χρηματικὸ, ἐπειδὴ κάμποσα χτυποῦσε ἀπὸ τὸ Θανάση. Τὸ συλλογίστηκε, τὸ βόλεψε καὶ τοῦτο. Ἄμα κατάλαβε πὼς ἀπὸ φιλότιμο τὴν ἤθελε πάλι ὁ Γιώργος, ποὺ μὴνῆσε πὼς πάντα τὸν ἀγαπᾷ καὶ νᾶρῳθῇ. Ἐννοεῖται πὼς τοῦ ἔμαθε, ὅταν ἤρθε, πόσο κοστίζει ἕνα φιλότιμο.

Πρόθυμος ὁ φίλος στὴν καμπιάλα, κ' ἔτσι ξανάβαλε στὸ χέρι τὴ σαντέζα, ἐνῶ ἔτρεξε ἀμέσως ὁ Θανάσης, πῆρε ἀλλήνε, μὰ τῆς ἴδιας ὀπερέττας, τοῦ ἴδιου κόρου, γιὰ νὰ δείξῃ στὸν κόσμο πὼς δὲ μᾶς λείπουνε δὰ οἱ σαντέζες. Μ' ἀφτῆνε τὸ λοιπὸ βρισκότανε στὸ Παλιὸ Φάλερο.

Ἐκεῖ ποὺ πίνανε καὶ γλεντοῦσανε, νὰ σου ἄξανα ὁ Γιώργος μας ποὺ μπαίνει. Μπαίνει μὲ τὴ σαντέζα. Ἰσως μάλιστα ἡ παρουσία του, μὲ τὴ Λουίζα! ὅπως καὶ ἡ παρουσία τῆς καινούργιας τοῦ Θανάση τῆς σαντέζας, νᾶφερε ὄλο τὸ κακό.

Ἐπειδὴ βλέπετε τώρα τὴ σκηνή; Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, μιὰ σαντέζα μὲ τὸ Γιώργο, ἀπὸ τὴν ἄλλη μιὰ σαντέζα μὲ τὸ Θανάση.

Ἐπρεπε κάτι νᾶκολούθηση — γιὰ νὰ καμαρώσουνε οἱ δύο σαντέζες.

Ὁ Θανάσης ὅτι ποὺ εἶδε τὸ Γιώργο, ἀμέσως σηκώθηκε. Τί νὰ κάμη; Μπροστὰ στίς δύο σαντέζες, ἀνάγκη νὰ σηκωθῇ. Γνωστὸ σὲ βλῆ τὴν παρέα τὸ γράμμα ποὺ τοῦ ἔγραψε ὁ Θανάσης.

— «Μπά! Ἐσὺ, λέει, μοῦ ἔδωσες τὰ χαστούκια; Στάσου νὰ σοῦ τὰ δώσω πίσω!» Καὶ τοῦ εἶναι ἕναν μπάτσο, μὰ καλόνε.

Ὁ Γιώργος σὰ νὰ τὸ πρόσμενε, γιὰτὶ ἄψε σβῆσε βγάξει ἀπὸ τὴν τζέπη τὸ πιστόλι του, ἕνα μπράουνινγκ, μὲ ὄχτῳ μπάλλες, ἀπανιστές, τοῦ τραβᾷ ἔξῃ μὲ τὴν ἀράδα, ποὺ τρεῖς ἀπὸ τίς ἔξῃ τὸν πληγώνουνε.

Ὁ νέος ὁ Θανάσης, γιὰ κάθε ἀπαντεχούμενο, εἶχε πάντα μαζί του τὸ πιστολάκι του—ὄχι γιὰ τὸ Γιώργο, ποῦ ὁ θεὸς νὰ φυλάξῃ, τί φελοῦσε κιόλας, ἀφοῦ δὲν τὸν ἐξόρισε ποιοθενά;—μὰ ἔτσι, γιὰ κάθε ἀπαντεχούμενο, καθὼς εἴπαμε, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ φερθῇ σὰν ἥρωας καὶ μπροστὰ σὲ σαντζέζες.

Ἦρωας σωστός. Ὁ δούτσυχος ὁ Θανάσης, φάρδης πλατῆς, ξαπλώθηκε χάμω, στὰ αἶματὰ κυλισμένους.

—«Μπά; εἶπε ὁ Γιώργος, ξαναβάζοντας τὸ πιστόλι του στὴν τζέπη του, μήπως τὸν σκότωσα;»

Καὶ φέβγει.

Ἀνέβηκε στὸ ἰδιοκίνητό του Γλήγορα γλήγορα σπιτί μας, στὴν Ἀθήνα. Μὲ τὴ σαντζέζα μαζί.

Φαίνεται πὼς καλὸ τοῦ ἔκανε ὁ περίπτως, ἀφοῦ τὴν ἀβριανῆ, τὸ πρωί, πῆγε ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη ἕνας βεπορτέρης καὶ τὸν ἤβρε ἡσυχο ἡσυχο, σὰ νὰ μὴν εἶχε ἀκολουθήσει τίποτα τὴν ψεινή. Φοροῦσε μάλιστα παντοφύλες καὶ μιὰ στολή τοῦ σπιτιοῦ νεγκλιζέ, ὅπως γράφει ὁ βεπορτέρης Κέφι. Μόνο δυὸ τρεῖς γκρατζουνιές κοντὰ στὴ μυτίτσα του, ποῦ εἶτανε πλακωτὴ καὶ κοντὴ, θυμίζανε τίς κοκορομαχίες τοῦ Παλιῦ Φάλερου.

Δίσταξε μιὰ στιγμή ὡς ἔπρεπε νὰ δεχτῇ τὸ βεπορτέρη. Βεπορτέρης τάχα νὰ εἶναι—ἦ ποιὸς ξέρει, κανένας ἄλλος, πὺ δυσάρεστος;

—«Τί με θέλεις; Καὶ ποιὸς εἶστε;»

—«Εἶμαι συντάχτης στὴν Ἀκρόπολη.»

—«Ἄ! ἐγὼ ξέρω τὸ Σταματίου ἀφτὸς νὰ ἐρθῇ, ἀφτὸν ξέρω.» Καὶ σὴν πῆγε ὁ νέος μιὰ στιγμή. Ἔπειτα, σὰν τρομακμένος ἀκόμη λ γάκι·

—«Ἀλήθεια, εἶστε συντάχτης;»

—«Δὲν τὸ πιστέβεις; Θέλετε νὰ διῆτε τὸ κάρνέ μου;»

—«Ὅχι...σὰς πιστέβω.»

—«Τὸ λοιπὸ, σὰς παρακαλῶ, ἐπειδὴ κ' οἱ χτεσινὲς σκηνὲς διαστραφῆκανε ἀπὸ μερικὲς φημερίδες, νὰ λάβετε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ δηγηθῆτε σεις ὁ ἴδιος τὰ καθέκαστα.»

—«Μάλιστα, νὰ σὰς τὰ πῶ!» Κι ἀρχίζει ἀκρεῖς μέσες νὰ τοῦ δηγᾷται. Ἔτσι δηγηθῆκαμε καὶ μεῖς—ἐννοεῖται ὠραζῶντας ἢ παρασωπαίνοντας κάπου κάπου, μάλιστα ἔτσι ἔγινε ὁ λόγος γιὰ τίς πιστολιές, ἔπειτα ὁ Γιώργος, σ' ἕνα βῶτημα τοῦ βεπορτέρη·

—«Πόσους πυροβολισμοὺς ῥίξατε;»

ἀποκρίθηκε τὸ ἀκόλουθο ποῦ εἶναι ἀμίμητης νοστιμιάς·

—«Πέντε. Μὰ ἐννιά εἶχε τὸ περιστροφὸ μου.»

Ὅστε εἶτανε καὶ τούτο ἐλαφροντικό, ποῦ ἔχοντας νὰ τραδῆξῃ ἐννιά μπάλλες, τραδῆξε μόνο πέντε.

—«Εἶδα, λέει, τὸ Θανάση νὰ κυλιέται χάμω καὶ τοὺς φίλους του νὰ τὸν ξεκουμπώνουνε, γιὰ νὰ διοῦνε ποῦ εἶναι χτυπημένος. Εἴμουνε σὰν τρελός· ἀρπάξω τὴ σαντζέζα μου, ἀνεβαίνω στὸ ἰδιοκίνητό μου καὶ ξεκινούμε γιὰ τὴν Ἀθήνα.»

—«Γιὰ νὰ παραδοθῆτε στίς ἀρχές;» λέει ὁ βεπορτέρης, ποῦ δὲν τοῦ ἔλειπε πνέμα.

Ὁ λόγος τοῦ φάνηκε κουτός, γιὰτὶ γέλασε καὶ ἀπάντησε·

—«Μπά! Δὲ βαριέστε; Εἶτανε ἀγορά, εἴμουνε ζαλισμένος καὶ νύσταξα.»

Ἐκείνη τὴ στιγμή, μπῆκε μέσος ἕνας δούλος καὶ πρόσφερε μέντα λικέρ Δυνατῆ, φωτιὰ. Ὁ Θανάσης ἐβρίξε τὸ ἀλκοόλι στὸ νερὸ κ' ἔκαμε γαργάρες.

—«Σὰς πονεῖ ὁ λαιμός σας;»

—«Ὅχι! Συνήθεια!»

Νόμισε περιττὸ νὰ ζηγήσῃ ἀπὸ ποῦ ἢ συνήθεια τῆς μέντας. Ἴσως κιόλας νὰ μὴν τὸ ἤξερε καλὰ καλὰ. Ἐμεῖς τὸ ξέρουμε, ἀφοῦ ἀπαρχῆς κιόλας τὸ σημειώσαμε πὼς ἀπὸ παιδί τοῦ μάθανε νὰ προσέχη στὴν υγεία του. Ἡ μέντα ἢ δυνατῆ, ὅπως τὴν εἴπαινε, ὄχι μόνο καθαρίζει τὸ στόμα, παρὰ σκοτώνει, λέει, καὶ τὰ μικρόδια.

Ἡ ἐννοια τῆς υγείας φάνηκε σ' ἄλλη του τὴ δικηγωγῆ.

—«Ἔσεῖ, ἀν ἐπιτρέπετε, λέει ὁ βεπορτέρης, δὲν ἔχετε σκοπὸ νὰ παρουσιαστῆτε στὸν ἀνακριτῆ;»

—«Τὸ σκέφτομαι. Μὰ σήμερις ἄδριο θὰ διῶ.

Σήμερον εἶμαι πολὺ κουρασμένος. Θάναπαρτῶ πρώτα.»

—«Βέβαια, με τὴν ἡσυχία σας!»

Εἶτανε τόντις ὀλότεια ἡσυχο; δὲν ἔμοιαζε διόλου μετανοιωμένος. Τὸ πὺ σπουδαῖο, μήτε τοῦ περνούσε ἰδέα πὼς μπορούσε νὰ συλλαβηθῇ.

—«Μὰ σὰς παρακκοῦμε, ῥωτᾷ πάλε ὁ βεπορτέρης με τὴν περιέργεια νὰ διῆ ὡς ποῦ πῆγαινε τὸ πρᾶμα, ἢ ἀτυνομία δὲ σὰς ἐνόχλησε διόλου;»

—«Καλὰ! Ἡ ἀτυνομία τί ἔχει νὰ κάμῃ ἐδῶ; Εἶτανε ἀπλὴ ἄμυνα γιὰ τὴ ζωὴ μου.»

—«Ἰτσι ἔτσι! Τοῦ λόγου σας ἀνακριτῆς δὲν εἶστε. Ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ξεκριθῶτῃ τί ἔτρεξε.»

—«Καμὴ ξεκριθῶτῃ δὲ χρειάζεται. Μὲ χτύπησε καὶ τὸν πιστόλισα. Εἶναι σπουδαῖο πρᾶμα;»

Δὲ βαριέστε! νὰ ποῦμε καὶ μεῖς. Καμὴ σπουδαιότητα δὲν εἶχε, ἀφοῦ ὁ παπάκης τοῦ νέου, πλούσιος καὶ παντοδύναμος. Ποῦ ἀτυνομίε; καὶ ποῦ δικαιοσύνης; Ἔτυχε, γράφανε στὴν Ἀκρόπολη, τὴν ἴδια μέρα νὰ συλλάβουνε κάποιον λουστρο, ποῦ κανεὶς κιόλας δὲν μπορούσε νὰ προσδιορίσῃ ποῦ τὸ φταξίμὸ του. Τὸ Θανάση θὰ πάνε νὰ συλλάβουνε, νὰ τοῦ χαλάσουνε τὴν υγεία του, ποῦ ἀναγκάζετανε κιόλας τὸ παιδί νὰ κάμῃ γαργάρες με δυνατῆ μέντα, μήπως καὶ ἀπὸ τίς ψεινὲς κατακεφαλιές τοῦ μολῆσανε δυὸ τρεῖς μικρόδια τὸ στόμα;

Ἴσως πάλε νὰ ῥωτήσετε·

—«Ἡ ἀτυνομία, ὁ ἀνακριτῆς, ὁ παπάκης, ἢ κυβέρνηση, ὁ πρωθυπουργός, ὁ ὑπουργός τῆς δικαιοσύνης, καλὰ! Καὶ καταλάβαμε. Πὼς ὅμως ὁ Θανάσης νὰ μὴν τὸν κατάργειλε;»

Τὸ συλλογίστηκε ὁ Θανάσης μιὰ στιγμή. Τὸ συλλογίστηκε ἢ μάννα του ἢ δούτσυχη, ποῦ τὸν ἤβρε κατάκειτο στὴν κλινικὴ με τίς τρεῖς λαδωματιές.

Ἔπειτα διστάζανε. Βλέπει, τῆς ἴδιας κοινωνικῆς θέσης, τῆς ἴδιας ἀριστοκρατίας καὶ οἱ δυὸ φαμελιές. Πλούσιες, παντοδύναμες καὶ οἱ δυὸ, τὸ κάτω κάτω, φίλοι καὶ οἱ δυὸ νέοι. Ποιὸς ξέρει; Μὰ

μέρα, μπορεί να χρειαστούνε τή φαμελιά του Γιώργου, πού εΐτανε πιδ πλούσια και πιδ δυνατή. Μπορεί μάλιστα μιὰ μέρα, ποιός ξέρει, να χρειαστή το Γιώργο πιδ πολύ απ' όλους ο Θανάσης ο ίδιος— αν κι άφτος άξαφνα κάμη τὰ ίδια.

Εΐκοσι πέντε του 'Απρίλη, τρίτη, 1911.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΔΕΣΔΕΜΟΝΑ

Τῆς κ. Κ. Θ.

Κλαίει κλαίει η μάβρη καθισμένη
κοντα στην αμμουδια.
Στο γόνα η κεφαλή γυρμένη,
Το χέρι στην καρδια.

Πιά άλιωτη πέτρα μένει αν στάζουν
δάκρια έτσι πύρινα ;
Τί κρυφολεν οι φλοίσφοι ; Βγάζουν
τους στεναγμούς ξανα.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΝΥΧΤΕΣ ΚΑΙ ΝΥΧΤΕΣ...

1

'Αργά, βαρεία, περιλυπα, οί μεσονύχτιες ώρες
μέσα στά δάση ύφαινοννε του τρώμου τους ρυθμούς !
τά δέντρα άχνά φαντάσματα ! "Ερμες, νεκρές κ' οί χώρες,
πού άνάμεσό τους χάνεται ο τρομασμένος νούς !

"Ολα νεγρά κι άμίλητα και σά μαρμαρωμένα ! ...
Μακρού ο γιαλός νειρεύεται μιὰ βάρκα με πανί.
Και τάνθια μέσα στο βα'ύ τρισκόταδο πνιγμένα
χαμογελῶν στον ύπνο τους θεωρώντας μιάν Αύγή ! ...

2

'Απόψε η Νύχτα πιδ λαμπρή άκόμα κι απ' τή μέρα...
'Απάνω στάσπρα μάρμαρα σά θάλασσα το φῶς !
Κ' οί εὐωδιές σάν κύματα πού άπλώνει στον άγέρα
ο κάμπος κάτω—ο άνθινος πλατύς 'Ωκεανός !—

'Ο ύπνος κάκου μάχεται τὰ μάτια να σφραλίση !
Κ' οί πόθοι μέσα στην καρδιά ζωντάνεψαν στο θάμα !
Μέσ' τήν αύλή κ' η κοπελλιὰ και δίπλα από μιὰ βρύση
τίς ώρες του έρχομού μετρά με του νερού το κλάμα !

'Αθήνα

ΑΓΓΕΛΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΡΦΙΑ

ΜΕΓΑΛΟ ΕΘΝΙΚΟ ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Τυπώθηκε στο Παρίσι και πουλιέται στο Βι-
βλιοπωλείο τῆς «Εστίας» δρ. 10.

ΕΘΝΙΚΟΙ ΟΛΕΤΗΡΕΣ

Σήμερα, ο του Μαγισού, δημοσιεύεται στις έφη-
μερίδες τῆς Πόλης η ακόλουθη δήλωση :

«Η έν τοις Πατριαρχείοις άποφάσει του Δ. Ε.
»Μικτού Συμβουλίου εκλεγείσα και εργαζομένη ει-
»δική επί του γλωσσικού ζητήματος 'Επιτροπή πα-
»ρακαλεί τῆς έντίμους 'Εφορείας και τῆς έλλογι-
»μους Διευθύνσεις των Σχολών καθώς και πάντας
»τούς έμογενείς, εσοι γνωρίζουσι σχετικόν τι περὶ
»του ζητήματος των μαλλιαρῶν ως πρὸς τήν επί-
»δρασιν αὐτῶν επί των σχολῶν και των μαθητῶν,
»ὅπως προσερχόμενοι καταθέτωσιν αὐτὰ ένώπιον αὐ-
»τῆς η άποστέλλωσιν έγγράφως και ένυπογράφως
»πρὸς τον Πρόεδρον τῆς 'Επιτροπῆς Σεβ. Μητροπο-
»λίτην Φιλαδελφείας κ. Προκόπιον— 'Εν τοις Πα-
»τρ αρχείοις, τῆ 4 Μαΐου 1911».

Παρακαλούνται λοιπόν με τή δήλωση τούτη οί
διευθυντάδες, οί εφοροι και πάς έμογενής, πού θά-
γαπᾶ βέβαια το έθνος του σάν το άτομό του, να κα-
ταγγείλουνε στή σεβάσμια έπιτροπή δασκάλους, γι-
ατι αὐτοί 'ναι βέβαια τὰ ὄργανα «τῆς επίδράσεως των
έθνικῶν ολετήρων επί των σχολῶν και των μαθη-
τῶν. Κ' η έπιτροπή με μεγάλη ευγένεια με και με
μῦτρα σοβαρά θά τοὺς συστήση να μη συνάψουν
άλλη φορὰ συμβόλαια με τήν κοινότητα η και τήν
ΐδια ὡρα θά τοὺς εὔση, ὅπως τὸ λέν και τὸ φωνά-
ζουν κουτοπόνηρα γελῶντας κάτι άνίδεοι, μοχθηροί
και συφεροντολόγοι.

Κι ἄς μὴν τοὺς νοιάζῃ. Θά βρεθῆ κάποιος δά-
σκαλος να καταγγείλῃ—κι αὐτὸς βέβαια θάγαπᾶ
τον πλησί του, τὸ συνάδερφό του σάν τον εαυτό
του. Θά βρεθῆ και κάποιος εφορος να καταγγείλῃ—
κι αὐτὸς βέβαια θά'ναι γραμματισμένος και ευγενής
και πολὺ θά χωνεύῃ τὸ δόλιο τὸ δάσκαλο η καρ-
δούλα του. Θά βρεθῆ τέλος και κάποιος έμογενής
πού τόσο βραθεὶά μέσ' στην καρδιά του θά εἶχη υρο-
νιασμένη τήν πρὸς τὸ έθνος του αγάπη, ὥστε με
θάρρος και χωρὶς δισταγμὸ να καθίση στο τραπέζι—
κι του και με φόβο Θεοῦ, με σεβασμό, με προσοχή
μεγάλη να συντάξῃ τὸ «τζουρνάλι» του πρὸς τή
σεβάσμια έπιτροπή. "Εγνοια τους και θά βρεθοῦνε
τέτοιοι καλοί, τέτοιοι μαρφομένοι άντρες και προ-
κισμένοι με τέτοιαν αναίεροφή, με τέτοιον πνεμα και
ξυπνάδα και μυαλό πού εύκολα, θαρρετὰ κι άδίστα-
χτα να τρέξουνε για νάρπάξουν τή δόξα των Χα-
φιέδων και τζουρναλιτζήδων του Χαμίτη και να στε-
φανωθοῦνε με δαύτη. 'Εμπρὸς λοιπόν, εχτροί του
μαλλιαρισμοῦ, ὅπως τονε βαφτίσανε οί εἴξυνοι, του
δημοτικισμοῦ, του νεοελληνισμοῦ, ὅπως εἶναι η κυ-
ριολεξία του, αρχίστε με ζήλο τον καθαρισμὸ των
ὑπονόμων πού διαλαλεῖτε, πὸς ανοίγουνται.